

27 juni 1960

U 7725/6C - C 46 - P1/PS9.

PA. 9919/17

GEHEIM

Land: Groot-Brittannië.

Onderwerp: Samenvatting van een vertrouwelijk Brits rapport over het Verenigd Koninkrijk en de E.E.G.

Referenties:

Datum van waarneming: Tweede helft juni 1960.

Bron: Betrouwbaar.

Informatie: Van een van de meest vooraanstaande Britse effectenbanken, waarvan de directie goede relaties onderhoudt met leden van de Britse regering.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

'S-GRAVENHAGE.

GEHEIM

SAMENVATTING VAN EEN VERTROUWELIJK BRITS RAPPORT
OVER HET VERENIGD KONINKRIJK EN DE E.E.G.

-0-0-

Een van de meest vooraanstaande effectenbanken, waarvan de directie goede relaties onderhoudt met leden van de Britse regering, heeft door een vooraanstaand Brits econoom een vertrouwelijk document laten samenstellen betreffende het Verenigd Koninkrijk en de E.E.G.

Het vertrouwelijk rapport begint als volgt:

"De regering van de Heer MACMILLAN heeft moeite tot een besluit te komen, indien men althans op de ontwijkende antwoorden van ministers op parlementaire vragen afgaat, of ze geleidelijk zal trachten tot de Europese Gemeenschappelijke Markt toe te treden dan wel of zij het er maar op zal wagen en om volledige opnemings in de E.E.G. zal vragen. Er is geen teken te bespeuren dat men aan de overzijde een comité van welkom aan het vormen is. De sfeer blijft uitgesproken koel."

Indien wij blijvend buiten gesloten zullen worden, hebben wij dit uitsluitend aan ons zelf te danken. Het was een Labour-regering die weigerde zich bij de Kolen- en Staalgemeenschap aan te sluiten. Het was een conservatieve regering die weigerde deel te nemen aan de conferentie van Messina in juni 1955, die het begin vormde van de Euratom en de E.E.G...."

"Wij hebben nu alle goede Europeanen van ons vervreemd, omdat wij gedurende drie jaar na de conferentie van Messina hebben getracht de Gemeenschappelijke Markt te dwarsbomen door een vrijhandelsgebied voor te stellen, dat geheel Europa zou

omvatten. Eerst toen de Fransen in november 1958 op grove wijze een einde forceerden van de vrijhandelsbesprekingen, gingen wij over stag en overwogen de mogelijkheid van het vormen van een concurrerend vrijhandelsblok, bestaande uit de resterende zeven mogendheden. Dit alles heeft de Zes met een diep wantrouwen aangaande de Britse motieven vervuld. Wat de toestand nog verergerde was het bericht, volgens hetwelk MACMILLAN tijdens zijn ontmoeting met EISENHOWER eind maart op de "pre-summit" bijeenkomst, de politieke stappen van de Zes vergeleek met andere historische pogingen voor het tot stand brengen van een Europese integratie. Dit werd in de Franse pers uitgelegd als slaande op Napoleon, misschien zelfs Hitler, en werd als kwetsend en bovendien typisch Brits beschouwd."

Hier citeert het rapport de volgende passage uit een artikel van Raymond ARON in het maandblad Encounter van juni 1960: "Wat mij irriteert", schreef ARON, "is de toon van uw (d.w.z. de Engelse) propaganda, en de heftigheid van uw houding. Door voor te wenden, dat u een commerciële verdeeldheid poogt te voorkomen, schept u een sfeer van conflict in Europa."

Het rapport vervolgt: "Het is zeker dat MACMILLAN en andere ministers krachtige taal hebben gebezigd over de "noodlottige" verdeeldheid tussen de Zes en de Zeven, een verdeeldheid die, volgens hun beweringen, zou kunnen leiden tot een handelsoorlog en politieke desintegratie."

Vervolgens heet het in het rapport dat zowel De GAULLE (in zijn radiorede van 1 juni) als Dr. ERHARD een poging hebben gedaan om de aandacht van het politieke element in de Europese integratiebeweging af te leiden en dat het besluit om het plan-HALLSTEIN uit te stellen mede er toe had bijgedragen om een kalmer

sfeer te scheppen welke gelegenheid bood voor nieuwe besprekingen.

"Er was derhalve reden voor enig optimisme, toen de besprekingen in Parijs werden hervat. Maar toen onze vertegenwoordiger zeide, dat wij overwogen ons bij de Kolen- en Staalgemeenschap en de Euratom aan te sluiten, herleeftde aanstonds het wantrouwen over de Britse drijfveren. Het lijkt duidelijk, dat slechts een onvoorwaardelijk verzoek aan de E.E.G. als zodanig om toetreding van Brittannië voor West-Europa aanvaardbaar is."

Hierop volgt een overzicht omtrent de plannen van de E.E.G., de aard van de voorgenomen tariefverlagingen en verhogingen, en een vergelijking tussen de opzet van de Zes en de Zeven. Uit de vervolgens gegeven commerciële overzichten blijkt, volgens het rapport, dat Brittannië handel zal winnen in de E.V.A. en zal verliezen in de E.E.G.

Het rapport vervolgt: "Deze tabellen maken duidelijk, dat wij niet een onmiddellijke ramp onder ogen behoeven te zien, indien wij meer handel verliezen met de E.E.G. dan wij met de E.V.A. winnen. Maar onze winst in laatstgenoemde groep kan slechts van bescheiden omvang zijn, terwijl daarentegen ons verlies in de E.E.G. in toenemende mate ernstig zou kunnen worden."

"De voordelen die wij boven onze concurrenten in de E.V.A. behalen, zijn matig, in de eerste plaats, omdat een derde van onze export naar de E.V.A.-landen bestaat uit her-uitgevoerde grondstoffen of andere goederen, welke feitelijk reeds vrij van invoerrechten zijn, terwijl nogmaals een derde van onze uitvoer naar de E.V.A.-landen slechts een tariefmuur van minder dan 10% tegen zich heeft. In de tweede plaats hebben de E.V.A.-landen een deficit in hun han-

del met de Zes (Zwitserland een zeer groot deficit) en zullen zij niet plotseling hun handel van de Zes willen afwenden, vooral indien Duitsland (hun voornaamste leverancier) zijn prijzen kan verlagen om met de Britse exporteurs te concurreren. In de derde plaats hebben de Zes een bevolking van 161 miljoen, terwijl de "overgeblevenen" (Brittannië niet meegerekend) een bevolking hebben van slechts 35½ miljoen, een bevolking bovendien welke lang niet zo snel toeneemt als die van de Zes."

"Terwijl derhalve onze fabrikanten slechts een gering voordeel in de E.V.A.-landen behalen, kunnen zij verwachten dat zij ernstige verliezen op hun eigen binnenlandse markt zullen incasseren - zoals ten aanzien van horloges, "kraft"-papier, meubelen en diepvries levensmiddelen - zulks tengevolge van de concurrentie van de E.V.A.-landen. Onze papier- en kartonindustrie was dan ook sterk gekant tegen het plan voor het kleinere vrijhandelsgebied, want zij verwacht, dat de concurrentie van Scandinavië zich op de Britse markt zal concentreren in plaats van zich over geheel West-Europa uit te smeren."

"In de E.E.G. zal het verlies voor onze exporteurs steeds ernstiger worden. Zelfs met een beginverlaging van 10% zullen onze auto's er reeds enigszins minder gunstig voor staan, maar deze speldeprik zal omstreeks 1970 tot een diepe wond uitgroeien. Uiteindelijk zal het wellicht zeer moeilijk worden om Britse industriële producten (en vooral auto's), welke aan de tarieven en quota van de E.E.G. onderworpen zullen zijn, in West-Europa te verkopen in concurrentie met Franse, Duitse en Italiaanse auto's, die niet aan tarieven of quota-restricties onderworpen zullen zijn. Indien wij tenslotte er in zouden slagen de helft van onze handel met de E.E.G. te behouden, zou dit neerko-

men op een verlies van 7% op ons uitvoertotaal, of bijna £ 250.000.000, een bedrag dat wij moeilijk op andere afzetgebieden zouden kunnen goedmaken."

"De oude bezwaren tegen ons toetreden tot de E.E.G. waren gebaseerd op de moeilijke politieke, agrarische en Gemeenebest-kwesties. Gelukkig zijn de politieke doelstellingen door de regeringen van Frankrijk en Duitsland gematigd. Wat de landbouw betreft, beseft men nu dat de inzichten op het vasteland niet ongelijk zijn aan de onze. (Landbouwproducten kunnen niet vrij verhandeld worden maar zullen een gedirigeerde ("managed") markt vormen. (En als wij het kunnen klaarspelen met de gevoelige Denen tot een overeenkomst te komen, zonder dat deze gevolgd wordt door een ontploffing bij de boeren in Engeland, kunnen wij het immers met iedereen eens worden). Tenslotte vormt het Gemeenebest niet de hinderpaal welke het oorspronkelijk scheen. Gemeenebestpreferenties verliezen steeds meer aan betekenis - getuige de vermindering van de preferentietarieven voor Australië en Nieuw-Zeeland, welke onlangs heeft plaats gevonden - en er zijn goede gronden om te geloven, dat de Gemeenebestlanden er prijs op zouden stellen zich met de E.E.G. te associëren. Zij verwachten een groeiende markt in Europa en een inkrimpende markt in het Verenigd Koninkrijk."

"Indien de Britse regering er mee zou willen instemmen dat een aantal van de Gemeenebestpreferentietarieven ook voor Europese producten zullen gelden, in ruil voor een wijder afzetgebied in Europa voor levensmiddelen en grondstoffen uit het Gemeenebest, zouden de Gemeenebestlanden ons toetreden tot de E.E.G. zelfs verwelkomen. (Er zou natuurlijk een accoord met Frankrijk bereikt moeten worden over haar koffie, cacao, olie, enz.). De overzeese gebieden van de Zes hebben

vrij entré in de E.E.G. voor hun grondstoffen, terwijl de Zes preferentiële toegang voor hun fabrieksproducten hebben in hun overzeese gebieden, met uitzondering van enige protectionistische tarieven, welke tot doel hebben jonge industrieën in deze gebieden een kans te geven. Men zou tot een zelfde vergelijk kunnen komen voor de overzeese gebieden van het sterlinggebied. De Britse fabrikant, bevoordeeld als hij is door goedkope grondstoffen (aluminium, lood, koper, zink, enz.) afkomstig uit het Gemeenebest, en door voorkeurstarieven in de overzeese gebieden, zou misschien kunnen denken dat hij te veel voordelen zou prijsgeven. Maar het ligt voor de hand, dat hij zou kunnen profiteren van de uitgebreide commerciële expansie welke op dergelijke stappen zouden volgen. In elk geval zou hij iets moeten prijsgeven om zich van de voordelen van de Gemeenschappelijke Markt te kunnen verzekeren. Hij kan niet langer verwachten van twee wallen te kunnen eten.*

*De Verenigde Staten zouden er ongetwijfeld een mening op na houden omtrent dit voorstel. De pogingen van de laatste tijd van de Amerikaanse Staatssecretaris om aan de E.E.G. steun te verlenen, tegen de Britse vrijhandelsvoorstellen, en zijn pogingen om de O.E.E.S. te veranderen in een instelling voor het organiseren van bijstand voor onderontwikkelde gebieden (met het doel de Verenigde Staten van een gedeelte van haar lasten te ontdoen) tonen duidelijk, dat wij niet veel hoop kunnen koesteren met betrekking tot het verkrijgen van commerciële steun van de andere zijde van de Atlantische Oceaan. Gelukkig zijn zowel de Zes als de Zeven van plan een discriminerende tariefpolitiek tegen Amerika te handhaven. Dit ligt volledig binnen het gezag van G.A.T.T., zoals minister MAUDLING in zijn rede voor het Zwitsers Instituut te Zürich in februari zeide. G.A.T.T. verbiedt het vormen van nieuwe voorkeursgebieden, maar staat de vorming van gemeenschappelijke markten toe, ongeacht of zij de vorm

van een tolunie, een vrijhandelsgebied of een mengsel van beide aannemen. Het voorstel om het Verenigd Koninkrijk en het Gemenebest in de E.E.G. te brengen, zou misschien de Amerikaanse exporteurs reden tot bezorgdheid geven, maar het zou als eerlijke concurrentie worden beschouwd, gemeten aan de statuten van G.A.T.T."

Het rapport vat de naar voren gebrachte argumenten als volgt samen: "Het is nu te laat om de kwestie van de vorming van een vrijhandels-O.E.E.S. opnieuw te bestuderen. Aan deze mogelijkheid is een einde gemaakt door de Zes, wier gemeenschappelijke markt op weg is naar een groot succes als tolunie. De vorming van het kleinere vrijhandelsgebied is ons praktisch opgedrongen, gedeeltelijk omdat wij wensten te voorkomen, dat de landen, die niet aan de E.E.G. deelnamen, bilaterale overeenkomsten zouden sluiten met de Zes, welke ons schade zouden kunnen berokkenen, deels omdat wij een zo krachtig mogelijke positie wilden scheppen, van waaruit wij tot overeenstemming met de Zes zouden kunnen komen. Naar is gebleken zijn de Zeven niet een krachtig onderhandelingswapen. Onze regering hoopt dat uiteindelijk een overeenkomst tot stand zal komen tussen de Zes en de Zeven voor een Europese tolunie, waarin de Zes een meer volledig geïntegreerd gebied zouden vormen. Maar besprekingen hieromtrent zouden eindeloos kunnen voortduren, en over het algemeen zijn wij van mening, dat het beste is een verzoek te doen om tot de E.E.G. in haar huidige vorm te mogen toetreden, en wel om de volgende redenen:

"In de eerste plaats is de E.E.G. het snelst groeiend afzetgebied ter wereld en zal zij, waarschijnlijk gedurende vele jaren, een hoge investeringsconjunction meemaken, waarvan wij ons aandeel moeten proberen te krijgen; in de tweede plaats, omdat wij

uiteindelijk in hoge mate de verliezer zouden kunnen zijn, als wij niet meedoen en wellicht onze uitwendige betalingsbalans met zijn gering batig saldo in gevaar zouden brengen: in de derde plaats is het niet waarschijnlijk, dat wij in het sterlinggebied zouden kunnen goedmaken wat wij in Europa zouden verliezen, zelfs niet indien de Gemeenebestanden bereid zouden zijn tot nauwere commerciële betrekkingen, hetgeen zij blijkbaar niet wensen."

"Het is misschien niet mogelijk om op korte termijn om het lidmaatschap van de E.E.G. te verzoeken en onze mede-leden van de E.V.A. in de steek te laten. De inkt is nauwelijks droog op de conventie van Stockholm en, ofschoon Zweden het initiatief nam voor de vorming van de E.V.A. - want Zweden profiteert het meest van de E.V.A. - zou men weldra het oude verwijt over "perfide Albion" opnieuw horen. Zwitserland, Oostenrijk en Zweden zijn "beroepsneutralen" en kunnen zich moeilijk bij een tolunie met politieke verplichtingen aansluiten. Het is derhalve noodzakelijk, dat Groot-Brittannië zich buiten de E.E.G. houdt gedurende enige tijd en meehelpt om een vergelijk tot stand te brengen. Maar er is geen reden, waarom wij niet onmiddellijk zouden verklaren, dat onze oude bezwaren tegen ons lidmaatschap van de Gemeenschappelijke Markt niet langer van kracht zijn, en dat wij om lidmaatschap zullen verzoeken, zodra wij het Gemeenebest en onze Europese vrienden (van de E.V.A.) er van kunnen overtuigen, dat de tijd rijp is."

Tweede helft juni 1960.